

Van de Noordzee tot de Bosporus 6

Column Jacques Grégoire

Jacques Grégoire is kunstenaar en wandelt voor zijn nieuwe kunstproject in de voetsporen van de Britse schrijver Patrick Leigh Fermor, die in 1932 van de Noordzee naar de Bosporus liep. Voor de Gierzwaluw zet hij zijn observaties op papier van de vogels en van alle bijzonderheden die hij tegenkomt op zijn drie jaar durende reis. Het is een kunstwerk, deze tocht langs de Rijn en Donau, op zoek naar de basis van Europa door onderzoek naar de geomorfologie en de daaruit voortkomende verspreiding van vogels over het continent. Elke dag schetst en aquarelleert hij het veranderende landschap en portretteert hij in inkt de vogelsoorten die hij tegenkomt.

Het is erg vroeg in de morgen als ik Boedapest verlaat en een Aalscholver in de Donau zijn ontbijt zie verzamelen. Het duurt bijna een dag om de bebouwing achter me te laten en door de velden het oosten van Hongarije te betreden. Elke dag beschrijf ik de soorten die ik zie en hoor. De Turkse Tortel is de vaste

begin-vogel, niet alleen omdat deze soort duidelijk te herkennen is aan de zang, maar vooral omdat hij in grote aantallen voorkomt. Dan valt een Roodpootvalk op als ik de donkere schim ervan voorbij zie vliegen. Ik neem de tijd om het paartje te volgen dat gelukkig op mijn pad in een boom is neergestreken. Over het geluid

van de Raaf hoef ik niet na te denken en ik bestudeer het dier met zijn ruitvormige staart. De soort is hier algemeen en je kunt hem ook van dichtbij zien. In de dorpen aan de grens bij Roemenië zijn ze bijna zo talrijk als in Nederland de Zwarte Kraaien. Over die laatste soort: die zie ik niet meer. Compleet vervangen door zijn grijs met zwart gekleurde neef de Bonte Kraai.

Lopen door enorme lege vlakten in warm najaarsweer zorgt ervoor dat ik de soorten kan bekijken die gebruik maken van de thermiek. Aan mij voorbij glijden de Arendbuizerd, Ruigpootbuizerd en Keizerarend. Hun voedselvoorraad springt voor mijn voeten weg in de vorm van duizenden bruin met grijs gekleurde op muizen gelijkende dieren. Een Bruine Kiekendief speurt de velden af en vliegt vlak boven de bruin verdroogde maishalmen. In een dorp ver in het oosten van Hongarije stelt een gids voor om me een bijzondere

vogel te laten zien, onder de voorwaarde dat ik alle gps-mogelijkheden uitzet. De nestplaats van de niet veel voorkomende Sakervalk moet geheim blijven. Hoog bovenin een metalen electriciteitsmast zie ik een vogel bewegen en ik geloof de gids op zijn woord dat het een Sakervalk is. In de rietvelden zijn de grote hoeveelheden zomervogels al op de wieden gegaan. Toch zie ik nog een Buidelmees. Ook kan ik een soort aan de spechtenlijst toevoegen. De Witrugspecht zit op een van de grote bomen in de uiterwaarden van de rivier de Tisza.

Ik loop elke dag in de hitte op keiharde leem- en kleiwegen. De weersomslag komt zonder aankondiging en de regen zorgt ervoor dat elke stap een kwelling wordt door de aangekoekte laag dikke leem aan mijn zolen, die bij elke stap dikker wordt, tot ik hem met veel kracht weer probeer kwijt te raken. Mijn snelheid van vier kilometer per uur wordt verlaagd

naar drie kilometer per uur. Dat scheelt op een dag makkelijk twee uur lopen! Met de regen komt ook een einde aan de thermiek waarop ik de grote roofvogels zag zweven, en aan de zang van de Veldleeuwerik, die nu alleen over de grond loopt.

Bij een kerktoeren wijst een inwoner van het dorp me op de aanwezigheid van een Dwergooruil, de vogel zou mij zelf niet zijn opgevallen. Wat me verbaast is de vriendelijkheid van alle mensen die ik tot dan toe ben tegengekomen. Misschien dat mijn manier van reizen hun toegankelijkheid verhoogt, want zelfs met de tandeloze zwervers die ik tegenkom heb ik een vriendelijk contact, nadat ik met handen en voeten verteld heb waar ik mee bezig ben. De voettocht van Amster-

dam naar Istanboel is een zin geworden die elke keer verbazing en een lach en een duim in de lucht als resultaat heeft. De Syrische Bonte Specht heeft nu de Grote Bonte Specht als soort vervangen. Hoog boven me, te klein om te determineren, vliegen duizenden vogels richting zuiden. Op het veld zie ik de dagelijkse soorten zoals Ekster, Koolmees, Spreeuw, Fazant, Tjiftjaf, Boomklever, Winterkoning en altijd de Groene Specht. Aangekomen in Roemenië verandert het landschap, de vlakte gaat over in de uitlopers van de Karpaten. Het heerlijke geluid van de Raaf wordt overstemd door het geblaf van de groepen wilde honden die ik elke dag tegenkom als ik in de buurt van dorpen ben. In het bergstadje Resita verblijf ik via Airbnb in een oude

Dwergooruil

communistenflat die nog geopend is door Ceausescu zelf. Het biedt uitzicht op de grootste stoomlocomotiefabriek van Europa. Er worden geen stoomlocomotieven meer gemaakt en er is geen innovatie meer geweest sinds de fabriek het staal voor de Eiffeltoren heeft geleverd. Alles is overwoekerd, vervallen en kapot. Schitterende plekken voor de Alpengierzwaluwen die zo laat in het seizoen nog niet vertrokken zijn naar het zuiden. Ik herken ze pas na goed bestuderen en het beluisteren van hun geluid via internet, aangezien ik het in het avondlicht alleen met hun zang en silhouet moet doen. De Grauwe Klauwier die gedurende de zomer in elke struik zat is inmiddels vertrokken. Van deze familie laat zich nog een enkele Klapekster zien.

Met de omslag van het weer naar regen en mist wordt de mogelijkheid om veel soorten te bekijken erg verkleind. Mijn hoop om de trekvogels voorbij te zien vliegen langs deze natuurlijke berggrens verdwijnt en ik ben blij als ik aan het eind van de dag dertig soorten heb geteld. Het vooruitzicht om vanaf dezelfde plek in het voorjaar te gaan reizen houdt me nu bezig. Een winterwandeling wordt me door lokale gidsen afgeraden, aangezien men dan niet op wandelaars is ingesteld en er geen onderhoud wordt gepleegd aan de passen door de bergen, zodat je voor je route afhankelijk bent van het lopen langs wegen die bestemd zijn voor zwaar verkeer tot 80 km per uur. Beter even wachten tot het lente is. De volgende keer op weg naar Sofia in Bulgarije!